

Sygn. akt V U 981/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Romuald Kompanowski

Protokolant p.o. stażysty Patrycja Kinder

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2018 r. w Kaliszu

odwołania (...) S.A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 26 września 2017 r. Nr (...)

w sprawie (...) S.A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 26 września 2017 r. znak (...) w ten sposób, że ustala iż odwołujący (...) S.A. w K. nie jest zobowiązany do zwrotu w trybie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rentowego kwoty 329,56 zł.

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. zobowiązał (...) S.A. z siedzibą w G. Oddział w K. do zwrotu kwoty 329,56 zł wskazując, że z kwoty świadczenia przekazanego R. L. za sierpień 2017 r. organ rentowy dokonał potrącenia 331,36 zł tytułem prowadzonej przez komornika egzekucji sądowej na rzecz (...) S.A. Z przekazanej komornikowi sądowemu kwoty 331,36 zł, komornik przekazał wierzycielowi 329,56 zł. Pozostałą część stanowiły koszty egzekucyjne. R. L. zmarła 29 lipca 2017 r. a wstrzymanie wypłaty świadczenia nastąpiło od 1 września 2017 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) S.A. wnosząc o zmianę decyzji i stwierdzenie, że żądanie zwrotu świadczenia jest niezasadne.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

R. L. od sierpnia 1984 r. pobierała rentę rodzinną przyznaną na stałe. Termin płatności świadczenia przypadła na 1 dzień każdego miesiąca.

Pismem z 26 czerwca 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pleszewie wezwał organ rentowy do dokonywania potrąceń na rzecz wierzyciela (...) S.A. – Oddział w K. z renty lub emerytury przysługującej R. L.

wskazując na kwoty należności głównej, odsetki oraz koszty egzekucyjne. Wykonując powyższe zajęcie, organ rentowy pismem z 10 lipca 2017 r. przekazał komornikowi informację o wysokości świadczenia przysługującej R. L. oraz o przystąpieniu do dokonywania potrąceń z przysługującej jej rencie począwszy od należności za sierpień 2017 r. R. L. zmarła 29 lipca 2017 r. o czym organ rentowy został powiadomiony 10 sierpnia 2017 r. Wcześniej organ rentowy przekazał komornikowi ze świadczenia rentowego R. L. kwotę 331,36 zł. Pismem z 17 sierpnia 2017 r. komornik został wezwany do zwrotu powyższej kwoty. W odpowiedzi na to żądanie, komornik wskazał na rozdysonowanie z przekazanej mu należności na rzecz wierzyciela kwoty 329,56 zł. Stosownie do wezwania komornik przekazał organowi rentowemu pozostałą część otrzymanej należności stanowiącą 1,80 zł.

/bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 130 ust. 1 ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, świadczenia wypłaca się za miesiące kalendarzowe w dniu ustalonym w decyzji organu rentowego jako termin płatności świadczeń, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Z kolei w myśl ust. 2 tego artykułu, świadczenia wypłaca się osobom uprawnionym: za pośrednictwem osób prawnych prowadzących działalność w zakresie doręczania świadczeń albo na wniosek osoby uprawnionej: na jej rachunek płatniczy lub jej rachunek w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, inny niż rachunek płatniczy albo na wskazany przez nią jej instrument płatniczy, na którym jest przechowywany pieniądź elektroniczny w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do osób sprawujących opiekę prawną nad osobami uprawnionymi do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy oraz osób sprawujących opiekę nad osobami, o których mowa w art. 131 ust. 1. Natomiast, zgodnie z przepisem art. 101 pkt 2 cytowanej wyżej ustawy, prawo do świadczeń ustaje ze śmiercią osoby uprawnionej.

Bezspornym jest, iż osobą uprawnioną do pobierania świadczenia z tytułu renty była wyłącznie R. L.. Niespornym również było, że z przyznanego jej świadczenia organ rentowy był zobowiązany dokonać potrącenia należności objętych egzekucją komorniczą. Poza sporem pozostawało również i to, że organ rentowy dokonał potrącenia części tej należności objętej zaskarżoną decyzją ze świadczenia należnego za sierpień 2017 r.

W myśl przepisu art. 138 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy o emerytach i rentach ..., osoba która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Zgodnie z ust. 2 tego samego artykułu, za nienależnie pobrane świadczenia uważa się: świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (pkt 1); świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia (pkt 2). Nadto w ust. 3 cytowanego artykułu wskazano, że za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu. Okolicznością, o której mowa w art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej, powodującą ustanie prawa do świadczeń jest śmierć osoby uprawnionej, co stanowi konsekwencję art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Brak jest jakichkolwiek podstaw, by uznać, że do wierzyciela na rzecz którego dokonywane są potrącenia renty czy emerytury miał zastosowanie przepis art. 138 ust. 3 ustawy emerytalnej. Wierzyciel taki nie jest bowiem w żadnym przypadku osobą, której ZUS wypłaca świadczenie. Przepis art. 138 ust. 3 znajduje zastosowanie wyłącznie do osób, które otrzymują z ZUS określone kwoty w zastępstwie osoby uprawnionej, przy czym kwoty te są im wypłacane jako emerytura lub renta. Przykładami takich osób mogą być np. osoba trzecia, wskazana przez osobę pozbawioną wolności, której wypłacane jest świadczenie emerytalne lub rentowe należne osobie pozbawionej wolności (art. 130 ust. 3 lit. c ustawy emerytalnej), albo osoba sprawująca opiekę nad osobą małoletnią, której wypłacane są kwoty należnej małoletniemu renty rodzinnej (art. 131 ust. 1 ustawy emerytalnej) czy też osoba trzecia, wskazana przez emeryta lub rencistę zamieszkałego zagranicą (art. 132 ust. 1 ustawy emerytalnej). Tymczasem kwoty przekazywane wierzycielowi

w związku z prowadzoną egzekucją nie są kwotami przekazywanymi z tytułu „świadczenia” – ich wypłata odbywa się bowiem w trybie art. 139 ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach ..., co oznacza, że organ rentowy przekazuje wierzycielowi za pośrednictwem organu egzekucyjnego nie emeryturę czy rentę osobie innej niż wskazana w decyzji, ale sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne.

W takiej sytuacji jedyną możliwością dochodzenia przez organ rentowy od wierzyciela zwrotu przekazanych mu kwot potrąconych ze świadczenia emerytalnego czy rentowego należnego osobie, wobec której prowadzona jest egzekucja, jest skorzystanie przez organ rentowy z drogi procesu cywilnego.

Ubocznie należy wskazać na uregulowanie zawarte w art. 138a ustawy o emeryturach i rentach ... Zawarta tam regulacja odnosi się do zasad zwrotu świadczeń przekazanych na rachunek w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo – kredytowej na miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. Przy przedstawionej przez organ rentowy argumentacji o stosowaniu uregulowań zawartych w art. 138 ust. 3 ustawy do wierzyciela prowadzącego egzekucję z renty czy emerytury, zbędne byłoby wprowadzenie do systemu wskazanego przepisu art. 138a gdyż w odniesieniu do wymienionych tam jednostek dopuszczalna byłaby procedura żądania zwrotu wypłaconego świadczenia w oparciu o przepis art. 138 ust. 3 ustawy.

W tych warunkach orzec należało jak w sentencji wyroku.